

דו"ח איכות

ידיעון התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

גיליון סיכום הפעילות בחודש מאי 2018

התנועה דורשת לדעת: לאן נעלמו אלפי כרטיסים למשחק הידידות בין נבחרות ישראל-ארגנטינה?! - החודש פורסמו נתונים מזעזעים על המספרים הנמוכים בצורה הזויה של הכרטיסים ששוחררו לקהל הרחב במשחק הידידות. מהפרסום עולה החשד שיותר ממחצית מכמות הכרטיסים (למעלה מ-16,000) חולקו בין הנהלת ההתאחדות לכדורגל, שופרסל – הספונסר הראשי, עובדי משרד התרבות והספורט, נותני חסות נוספים, שחקני עבר "ועוד", כשלא ברור מי הם האנשים מאחורי ה"ועוד". כל האירוח של נבחרת ארגנטינה בישראל, לרבות המעבר לשחק באצטדיון טדי בירושלים, ממומנים מהקופה הציבורית. לכל הפחות מגיעה הזדמנות שווה לציבור שמממן את המשחק לנסות לקנות כרטיס במכירה שוויונית והוגנת. התנועה שלחה למשרד התרבות והספורט ולהתאחדות הכדורגל דרישה על פי חוק חופש המידע לקבל את הפירוט המלא של חלוקת הקצאות הכרטיסים כדי שכולנו נוכל להבין מה בדיוק קרה שם מאחורי הקלעים, והאם יכול להיות שכספי ציבור של כולנו משמשים כדי לממן כרטיסים למשחק למקורבים כאלו ואחרים לצלחת? בנוסף, נציגי התנועה השתתפו בדיון בוועדה לביקורת המדינה בכנסת בנוגע לעניין; הציבור משקיע כסף, וזכאי לקבל הזדמנות שווה. גם בספורט.

עתירה נגד משרד התרבות והספורט: חשפו את כל המידע על קבלת ההחלטות בעניין אירועי ה-70 שנה לישראל - התנועה הגישה עתירה בדרישה לחשוף את ההתנהלות של משרד התרבות מול חברת ההפקות של אירועי יום העצמאות האחרון - אחרי פרסומים בתקשורת שהעלו חשש למרכז שהתנהל בצורה לא חוקית ולא שוויונית. כך למשל, הלוגו המייצג לאירועים נבחר עם סיום תחרות פתוחה לקהל הרחב - כזו שכבר עם פרסומה העלתה תהיות לגבי הגינות תנאיה. בצירוף מקרים מפתיע במיוחד, הזוכה בתחרות הייתה לא אחרת מאשר חברת ההפקות שזכתה גם להרים את האירוע המרכזי בהר הרצל השנה. משרד התרבות מתעלם שוב ושוב מכל הפניות בנושא ולא חושף את המידע – מה שאילץ את התנועה להגיש את העתירה. בשל ההימנעות הזו של משרד התרבות לחשוף את המידע, קשה שלא לחשוש שהיו ליקויים ולפגמים במרכז ובתחרות; לא ייתכן שהכוח השלטוני ינוצל לטובת רווח פוליטי וקידום מקורבים, בהפקת אירוע ממלכתי בעל תקציבי עתק, מתחת לאף של הציבור. בגלגול הנוכחי של משרד התרבות, אנחנו נתקלים שוב ושוב בחומות של חוסר שקיפות והסתרה ושוב התנועה נאלצת להגיע לבית המשפט כדי לחשוף מידע שמשרד התרבות היה אמור לחשוף מלכתחילה.

הישג למאבק התנועה – הרב הראשי לשעבר שהורשע בלקיחת שוחד, יונה מצגר, לא יכהן יותר כרב בישראל - לפני קצת יותר משנה פנינו אל הרבנות הראשית בבקשה לשלול את התואר "רב" מיונה מצגר, שהורשע בלקיחת שוחד, מרמת מס, קבלת דבר במרמה ושיבוש הליכי משפט. עכשיו התבררנו סוף סוף שבעקבות פנייתנו מצגר נאלץ להתחייב בפני הוועדה בשורת הגבלות שיביאו לכך שלא יוכל לכהן עוד בפועל - לא כרב ראשי, לא רב עיר, לא רב שכונה ולא רב מושב.

לא ל"הנחת סלב" לשרה נתניהו! - בעקבות הפרסומים שמתנהלים מגעים עם שרה נתניהו לגבי "הסדר מותנה" בפרשת המעונות, התנועה פנתה ליועמ"ש והבהירה לו: אין שום מקום להסדרים כאלה. מערכת אכיפת החוק אמורה להיות שוויונית וצודקת, ולא להעניק הנחות סלב. היועץ המשפטי לממשלה אמור להיות נאמן לציבור ולקופה הציבורית, ולא לאף גורם אחר, רם מעלה ככל שיהיה. התנועה גם דורשת מהיועמ"ש – שנתיים אחרי שהוגשו המלצות המשטרה בפרשה – לקבל סוף סוף החלטה. לא ניתן להמשיך לגרור רגליים בקבלת ההחלטה הזו – זה לא הוגן לא כלפי הגברת נתניהו ולא כלפי הציבור שבכסף שלו אנחנו דנים.

לא ל"רפורמה" המדומה בחברת החשמל שתעלה לציבור מיליארדים ולא באמת תפתח את משק החשמל לתחרות – ה"רפורמה" בחברת החשמל היא לא רפורמה – היא בדיחה עצובה על חשבון הציבור. במקום לפתוח את משק החשמל לתחרות ולהביא לירידת מחירי החשמל והקלת נטל יוקר המחיה על האזרחים - הרפורמה כוללת "מענקים" לעובדי חברת החשמל בסכומים של עשרות אלפי שקלים לעובד, ניפוח הפנסיה לעשרות שנים, וזה עוד לפני שדיברנו על כך שבחשבון כולל ההתחייבויות של חברת החשמל לעובדיה מגיעות לסכום ממוצע של שלושה מיליון שקלים לעובד (!). הכסף הזה לא בא משום מקום – כולנו משלמים אותו בחשבון החשמל. ה"רפורמה" הזו תעלה כ-3000 ₪ לכל משפחה בישראל – הכל בשביל להעשיר עוד קצת את עובדי חברת החשמל, שהם גם ככה ממקבלי השכר הגבוהים ביותר במשק; מילא אם כל ה"פיצויים" האלה לעובדים היו בתמורה לפתיחה אמיתית של משק החשמל לתחרות. אבל הרפורמה מלאה כשלים ועיוותים שמביאים לזה שלא באמת נראה כאן תחרות – אלא רק עוד ועוד ניפוח לטובת עובדי חברת החשמל על חשבון הציבור.

בעקבות ערעור התנועה: ביהמ"ש העליון דן בחשיפת דוחות הפיקוח על הבנקים על כשלי האשראי לקבוצת דנקנר - כבר ארבע שנים שהתנועה נאבקה לחשיפת דוחות הפיקוח על הבנקים, בעקבות הפרשה החמורה בה קיבלה קבוצת דנקנר אשראי בגובה מיליארדי שקלים, מהכיס של כולנו, תוך סיכון עצום לכספים ובלי שום ערבויות שיגנו על הציבור. למרבה הצער אחרי הדיון בערעור בית המשפט העדיף להשאיר את הדוחות של המפקח על הבנקים בסודיות מוחלטת ולא לאפשר את חשיפת המידע המהותי הזה לאור. 20 שנה אחרי חוק חופש המידע, בימים בהם השקיפות היא חלק בלתי נפרד מנוף השלטון הציבורי, נותר בנק ישראל שלושה עשורים מאחור, בחושך. אבל המאבק לא נגמר – ועכשיו התנועה תיקח אותו לכנסת. חייבים להבטיח שהציבור ידע איך מפקחים על הכסף ששייך לו. עד אז – יהיה קשה מאוד לסמוך על מערכת הבנקים בישראל.

התנועה לשרים: אל תאשרו את פסקת ההתגברות! – בנוסף למאבק הציבורי שקיימה התנועה נגד פסקת ההתגברות, אליו הצטרפו אלפי אזרחים, ובנוסף להפגנות התנועה בזמן הדיונים על החוק, התנועה גם פנתה לשרים ולח"כים בדרישה שלא יאשרו את החוק הרע הזה. "פסקת ההתגברות" תחליש את בית המשפט ותפר את האיזונים והבלמים הדמוקרטיים בין הרשויות. עפ"י התנועה, הצעת החוק הזו לא תחזק את מעמד הכנסת. מי שפוגע במעמד הכנסת זו דווקא הממשלה – שבעצם פועלת כמחוקקת באמצעות המשמעת הקואליציונית החמורה והנוקשה ובאמצעות ועדת השרים לחקיקה – אותה ועדה שיש שקוראים לה "הרשות המחוקקת האמיתית", שהפכה את הכנסת לסוג של חותמת גומי של הממשלה. בית המשפט הוא הקו האחרון שעוד מגן על הכנסת כרשות המחוקקת מול הדורסנות של הממשלה, במסגרת האיזונים והבלמים הדמוקרטיים. בית המשפט הוא הרבה פעמים גם מגנם האחרון של האזרחים, של זכויות האדם, של המנהל התקין, של שלטון החוק. האיזונים בין הרשויות הם עדינים – שינוי שלהם חייב להיות מתוך דיון מעמיק ורציני – לא מתוך צרכים פוליטיים חולפים. כל שינוי שלהם צריך להיעשות בכובד ראש, תוך בחינה של התמונה המלאה של האיזונים בין הרשויות במדינה - ולא על רגל אחת בשביל שיקולים פוליטיים ארעיים.

התנועה ליועץ המשפטי: תפסיקו להיפגש בארבע עיניים עם רה"מ נתניהו – איך יכול להיות שראש מערך התביעה, נפגש עם חשוד מרכזי בחקירות שהוא אחראי עליהן, ביחידות, כבר 74 פעם? בינתיים, אף אחד לא יודע מה נאמר בחדר באותן ישיבות. שיבוש הליכי משפט יכול לקרות גם בפליטת פה של אחד הצדדים, בטעות תמימה. דמיינו כמה טעויות כאלה יכלו לקרות ב-74 הפגישות שהתקיימו עד עכשיו, וימשיכו להתקיים אם לא ימצא פתרון. זה לא שאין מוצא: אם מנדלבליט לא מוכן למצוא אדם נוסף שייכנס לפגישות, הוא יכול וצריך להפסיק את הטיפול בתיקים הפליליים של ראש הממשלה ורעייתו. אבל הוא לא יכול לאחוז את החבל משני קצותיו, במצב אבסורדי שפוגע במעמדו כיועץ משפטי וכתובע, פוגע באמון הציבור, ובעיקר פסול אתיות ומשפטית. התנועה דורשת ממנדלבליט להכריז איזה כובע הוא מעדיף – של היועץ המשפטי או של ראש מערך התביעה שעוסק באופן ישיר בתיקים של הזוג נתניהו; עם ניגוד העניינים הזה, הוא חייב לוותר על אחד מהם.

עתירה לבג"צ: לא להעלות האגרות על תביעות ייצוגיות – העתירה הוגשה לאחר שנכנסו התקנות החדשות שיזמה שרת המשפטים איילת שקד, במטרה לטענתה למגר את תופעת תביעות הסרק. זו אמנם מטרה ראויה, רק חבל ששקד מתעלמת מההשלכות בפועל: האגרות הגבוהות ישפכו את התינוק עם המים ולמעשה יביאו לביטול כל מוסד התובענות הייצוגיות, כי כמעט כבר אף אחד לא ירצה לתבוע עם סכומים כאלה גבוהים - אז כל מערכת ההרתעה כלפי עסקים וחברות אל מול הצרכן הקטן פשוט תתבטל.

עוד על שולחן התנועה החודש – התנועה קוראת לפרקליטות לא לסגור את תיק אלכס ויזניצר – מנכ"ל מע"צ לשעבר שחשוד בעבירות חמורות כחלק מפרשות ישראל ביתנו. בכתבה בתקשורת נחשפו ראיות מהחקירה, ביניהן תמונות בהן נראה החשוד מקבל חבילת שטרות מלוביסט, עדויות נגדו ממנהלי פרויקטים שנאלצו להעביר לו מאות אלפי שקלים, ומזומנים בכמות אדירה שנמצאו בביתו – המעט שמערכת המשפט יכולה לעשות מול כל זה הוא לזמן את ויזניצר לשימוע לפני העמדה לדין. התנועה השתתפה בדיון בוועדת ביקורת המדינה בכנסת בנושא חיזוק מבקרי הרשויות המקומיות. בעקבות פרסום בתקשורת לפיו קיבוץ זיקים "גזר קופון" של 80,000 ש"ח על כל יחידת דיור שנבנתה בהרחבה של הקיבוץ על קרקע שקיבל בחינם מהמדינה, למרות האיסור בחוק – התנועה פנתה אל רשות מקרקעי ישראל בדרישה לבדיקת מכירת הקרקעות.